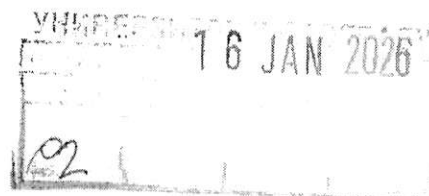

Већу научних области
друштвено-хуманистичких наука
Универзитета у Београду
Студентски трг 1
Београд

Уважене чланице и чланови Већа,

Дана 12. јануара 2026. поштом (дакле, у поштанско сандуче) ми је достављена Одлука Изборног већа Православног богословског факултета Број 0104-693/3 од 25. децембра 2025. године, послата, судећи према печату, 29. децембра 2025., према којој се, као неблаговремена, одбацује моја Жалба од 21. новембра (у року који предвиђа Закон о управном поступку), уредно примљена и заведена у протокол Православног богословског факултета под бројем 0205-587/1 и под датумом 25. новембар, на Одлуку Изборног већа Православног богословског факултета Број 0104-416/4, уз напомену да се на њу могу жалити у року од осам дана, али другостепеном органу, у овом случају Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду. У том смислу, част ми је да овом Већу поднесем

Ж А Л Б У

у вези са Одлуком Изборног већа Православног богословског факултета 0104-693/3 од 25. децембра 2025., те с њом директно и у вези са Одлуком Изборног већа Православног богословског факултета Број 0104-416/4 од 18. септембра 2025. која је била предмет моје одбачене Жалбе.

Најпре, желим да скренем пажњу у вези са проблемом благовремености, и то с обзиром на његов, у овом случају, шири контекст.

Одлуку Број 0104-416/4 од 18. септембра 2025. Изборно веће Православног богословског факултета донело је поступајући по Решењу Већа научних области друштвено-хуманистичких наука Број: 612-1602/4-24 од 24. децембра 2024. којом је усвојена моја Жалба од 4. новембра 2024. на одлуку Изборног већа Православног богословског факултета од 25. септембра 2024. донесена под бројем 0104-123/3. Веће научних области моју је Жалбу усвојило практично једногласно, са изузетком представника Православног богословског факултета. Дакле, када је реч о благовремености, констатујем да је Изборном Већу Православног богословског факултета било потребно готово девет месеци да поступи у складу са Одлуком Већа научних области, те да је управи Православног богословског факултета било потребно готово два месеца да ми предметну одлуку достави.

Како Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду не предвиђа јасно дефинисан рок за поступање првостепеног органа (Изборно веће Православног богословског факултета) на основу решења другостепеног (Веће научних области друштвено-хуманистичких наука), примењују се директно релевантне одредбе Закона о управном поступку и важи рок од максимално тридесет дана да првостепени орган донесе нову одлуку. Констатујем да је Изборно веће Православног богословског факултета дало себи за право да предметну одлуку у мом случају донесе у

временском интервалу готово девет пута дужем од законом предвиђеног. Даље, када је реч о поступању у оваквој и сличним ситуацијама, важно је узети у обзир и Члан 153, Став 2 Закона о управном поступку који гласи: „Кад орган не изда решење у законом прописаном року, жалба може да се поднесе после истека тог рока, а најкасније у року од годину дана од истека тог рока“.

Такође, подсећам и информишем уважене чланице и чланове Већа научних области, нарочито оне новоизабране, да **ово није био први и једини пут да је Веће поништило једну одлуку Изборног Већа Православног богословског факултета у вези са мојим случајем** који формално почиње скандалозном Одлуком Изборног већа Православног богословског факултета од 8. марта 2024, заведеном под бројем 0104-123/38, приликом чијег доношења нико од присутних чланова Већа није гласао за недвосмислено позитиван Реферат који је саставила Комисија коју је исто то Веће изабрало, и то без било каквих приговора поднетих на законом и релевантним правилницима предвиђен начин. Последица ове одлуке био је за мене престанак радног односа на Православном богословском факултету већ крајем тог истог месеца марта (овде напомињем и да је доношењу Одлуке од 8. марта претходило злонамерно одлагање гласања, будући да је Реферат Комисије био написан већ крајем новембра и примљен и протоколисан најкасније почетком децембра 2023). Тврдим да је **Веће ову Одлуку, као и све наредне одлуке у вези са мојим случајем, једнако скандалозне са тачке гледишта добрих академских обичаја као и елементарног морала, донело под притиском неуниверзитетских и ненаучних инстанци, односно хијерархијских структура Српске православне цркве оличених у лику митрополита бачког Иринеја који, кршећи директно начело аутономије Универзитета и све релевантне документе који га бране, игра улогу некаквог „сталног представника“, боље рећи надзорника или цензора, Светог архијерејског синода на Православном богословском факултету.**

Дакле, Веће научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду већ је једном раније, својим Решењем од 21. маја 2024. 02-06 Број: 612-1602/2-24, усвојило моју Жалба бр. 0204-180/2 од 4. априла 2024. (и тада готово једногласно, са изузетком представника Православног богословског факултета) и поништило Одлуку Изборног већа Православног богословског факултета бр. 0104-123/3 од 8. марта 2024. И поново, када је реч о благовремености, Изборном већу Православног богословског факултета било је и тада потребно читавих пет месеци да поступи у складу са Решењем Већа научних области, те читавих месец дана да ми своју нову Одлуку достави.

Зато сам у својој претходној Жалби од 1. новембра 2024., коју је Веће научних области усвојило 24. децембра 2024. поништивши тиме нову Одлуку Изборног већа Православног богословског факултета од 25. септембра 2024. (дакле, други пут у вези са истим случајем), констатовао да одуговлачење у вези са доношењем Одлуке и њеним уручењем „не могу да разумем другачије осим као намерно одуговлачење са циљем опструкције моје намере да браним лично достојанство и достојанство позива универзитетског наставника теологије“. Исто, сасвим природно, стоји и у овом случају када су релевантни временски интервали готово двоструко дужи, с тим да у овом случају личном достојанству и достојанству позива универзитетског наставника теологије морам да додам и одбрану елементарне егзистенције, будући да жалбени процес покренут Одлуком на основу које сам остао без радног места ни сада, готово две године након доношења те Одлуке, није завршен.

одговорило, упркос чињеници да је те аргументе Веће научних области усвојило својим Решењем од 24. децембра 2024. и да је управо на основу њих тражило од Изборног Већа Православног богословског факултета да се „још једном изјасни о радовима жалиоца, уз детаљно образложење, а узимајући у обзир да је став Комисије о наведеним радовима кључно допринео формирању негативног реферата Комисије, у коме је дат предлог да се жалилац не изабере у звање доцента“. Уместо одговора, Изборно веће Православног богословског факултета је у својој новој Одлуци понудило интерпретацију појединих мојих радова која почива на једном крајње арбитарном и недефинисаном схватању Систематске теологије као академске дисциплине, схватању које нема везе ни са оним шта та дисциплина по себи јесте нити са оним што Систематска теологија представља као група предмета који се предају на Православном богословском факултету.

Дакле, оно што следи биће највећим делом директни цитати из моје претходне Жалбе на које, понављам, Изборно Веће у својој новој Одлуци није одговорило, док се на озбиљне поцедуралне преступе које сам у Жалби поменуо (статус проф. др Златка Матића као тзв. члана-заменика Комисије за оцену приступног предавања) није чак ни осврнуло.

Дакле, сваком елементарно упућеном теологу и философу јасно је како је повлачење аналогije између научних области Систематске теологије и Опште философије не само умесно, већ и да представља најбољи начин да се истраживачима који нису имали додира са академском теологијом објасни природа и садржај Систематске теологије. Но, поред тога што, како рекох, налазим да је за оповргавање навода Већа (како из претходне тако и из актуелне одлуке) оно што каже проф. Говедарица сасвим довољно, сматрам да је због њиховог малициозног карактера умесно да читаву ствар и додатно образложим.

Обратићу пажњу на радове за које Веће у својим одлукама експлицитно тврди, сада још и „додатно образлаже“, како, наводно, не спадају у ужу научну област Систематска теологија. Но, пре тога, поново указујем на оно што сам већ рекао у свим мојим претходним представкама, а на шта се Веће у целини нити поједини његови чланови нису ни осврнули, наиме да је систематска теологија је, по својој природи и садржају, одређена методом, а не предметом истраживања, будући да је њен задатак разматрање и излагање хришћанске доктрине као целосног система, али готово увек с обзиром на конкретне текстове, проблеме и контексте. Стога би се са разлогом могло рећи како систематска теологија у свом фокусу има заправо херменеутичка питања и проблеме, и то увек с обзиром на „друге“ теолошке дисциплине. Теолошке суме и догматике представљају сразмерно мали део корпуса хришћанске литературе и било би посве дилетантски мислити како су оне једини и искључиви предмет којим се систематска теологија бави.

Утолико пре када је реч о систематској теологији која у фокусу има православну или византијску традицију. Наиме, не треба на то подсећати, доктрине које „православна“ систематска теологија као систем разматра садржане су, готово искључиво, у текстуалним изворима од којих занемарљиво мали број представља покушај излагања доктрине у формалном виду целосног система. Заправо, у целој византијској патристици постоји само један такав спис. Међутим, кључни извор доктрина, када је реч о византијској традицији, управо је патристички корпус. Стога је покушај којем Веће прибегава, наиме, да један број мојих текстова прикаже као

Оба пута Веће групације научних области тражило је својим решењима од Изборног већа Православног богословског факултета да се „додатно изјасни“ у свези са испуњеношћу услова за мој избор у звање доцента, а нарочито у вези са главним „аргументом“, односно неутемељеним и веома, да се тако изразим, флуидним, тврдњама, показао сам и доказао то у својим жалбама, о томе да се моји радови, којих има три или четири пута више (у квантитативном и квалитативном смислу) него што је то потребно за избор у звање доцента, не уклапају у ужу научну област за коју се бирам, односно да не припадају ужој научној области Систематска теологија.

Први пут Веће је то учинило кроз оно што сам у своме Приговору назвао „Крњим рефератом“, односно изменама у тексту првобитног (позитивног) Реферата, и то тако што су у њега додате „пожељне“ реченице којима се, без икакве аргументације, тек констатује „неуклапање“ радова у ужу научну област Систематска теологија, на основу чега се онда даје негативно „мишљење“ о испуњености услова за избор у звање. На такав текст своје потписе су, на моје велико жаљење, ставили двојица професора управо Систематске теологије, и то исти они који су првобитно били потписали недоследно позитиван Реферат. Нико од чланова Изборног већа Православног богословског факултета није тражио од двојице својих колега да образложе зашто су променили своје раније мишљење у вези са облашћу за коју би, на основу својих звања, требало да су стручни, при чему је до те нагле промене мишљења дошло без било каквих аргументованих писаних приговора током трајања увида јавности или чега томе сличног, и то, подсећам, не у вези са некаквим суптилним питањима научне анализе већ у вези са тиме да ли је неки чланак релевантан за научну област којом се они баве или није. Овакво њихово држање, сасвим без преседана у нашој академској историји и традицији, иде у прилог мојој тврдњи о постојању спољних утицаја на Изборно веће Православног богословског факултета и, сасвим сигурно, даје основа и елемената за поступање Одбора за професионалну етику Универзитета у Београду.

Трећи члан комисије, проф. др Миланко Говедарица са Филозофског факултета, дао је веома аргументовано Издвојено мишљење, у којем, сажето и јасно, каже: „ужа научна област Систематске теологије, баш као и ужа научна област Опште филозофије којој припадају научни радови моје маленкости, не може се по свом предмету строго разграничити од сродних посебних научних области. У том смислу, не делим новоформирано мишљење Комисије да најквалитетнији научни радови др Милићевића (категорисани као М 13, М 23 и М 24) не припадају (и) ужој научној области Систематске теологије, за коју је расписан конкурс“.

Ипак, Изборно веће Православног богословског факултета, у својој Одлуци од 25. септембра 2024., не само да није узело у обзир и одговорило моје аргументе изнете у Приговору бр. 0205-404/5 од 23. августа 2024. на Реферат Комисије бр. 0205-404/1 од 11. јула 2024. („Крњи реферат“), већ се оно није осврнуло ни на поменуто аргументовано Издвојено мишљење члана Комисије којег је само изабрало.

На то све сам скренуо пажњу у својој претходној Жалби од 1. новембра 2024. коју је Веће научних области, како рекох, готово једногласно усвојило. С обзиром на то да је садашњи састав Већа научних области унеколико измењен, осећам потребу да и нове чланове упознам са аргументацијом коју сам тада изнео. Такође, аргументе понављам и с обзиром на чињеницу да Изборно Веће Православног богословског факултета, својом Одлуком од 18. септембра 2025., није на њих

Истој области и дисциплини припада и рад „Од културе дијалога ка дијалошкој култури: теологија, култура и медији,“ *Култура* 160 (2018), 81-96 (категорија М 51), који представља покушај да се култури дијалога да, са тачке гледишта православне теологије, *догматски основ*, односно како стоји на стр. 89: „[...] једино апсолутно у новозаветном концепту истине је управо реалност дијалога; штавише, може се рећи да хришћански концепт божанства уопште реалност дијалога има у својој сржи. Зато је хришћанска концепција личнога Бога тријадолошка; хришћански Бог је Тројица, тј. апсолутна реалност интерперсоналног дијалога је оно што хришћани називају једним и јединим Богом. Преношење те реалности у домен створеног врхуни у личности Исуса из Назарета.“

Поменућу укратко и радове који се не помињу у последњој и претпоследњој одлуци Већа, а који се помињу и анализирају у конкурсном материјалу. Рад „Св. Григорије Ниски и учење о нествореним енергијама“, у: *Исихазам у животу Цркве српских и поморских земаља: зборник радова са научног скупа поводом 800 година Цркве српских и поморских земаља и 630 година Манастира Тумане*, ур. Златко Матић, Београд/Пожаревац: Центар за Систематско богословље ПБФ УБ/ Одбор за просвету и културу ЕПБ/Манастир Тумане, 2019, 141-153 (категорија М 63), по методу, садржају и интенцији одговара радовима „Ангелска дијастема?“ и „Горгонија“ (дакле, зашто га Веће онда није сврстало у област патристике?), док рад „Догматски формализам и (друге) еклисиолошке јереси,“ у: *Место еклисиологије у савременом систематском богословљу: зборник радова*, ур. Златко Матић, Александар Ђаковац, Раде Кисић, Београд: Институт за Систематско богословље ПБФ УБ, 2021, 51-62 (такође М 63), представља оглед из, могло би се рећи, „теолошке философије науке“.

Међутим, понављам, без обзира на то како ко разуме и схвата природу и садржај систематске теологије, остаје и чињеница да се Систематско богословље на Православном богословском факултету предаје и као група предмета. Као што сам то већ нагласио у својим ранијим жалбама, члановима Изборног већа Православног богословског факултета морало је бити добро познато како сам, на основу управо њихових одлука, у оквиру Групе за Систематско богословље, као наставник био ангажован на предметима Хришћанска етика (са аскетиком), на мастер студијама на предмету Онтологија и етика, а на докторским на предмету Патристичка космологија, што, поред свега другог што се тиче елементарних чињеница о значају патристике за православну теолошку традицију, те природи „православне“ систематске теологије, чини у њиховим одлукама наведене „строге“ примедбе о дисциплинарном одређењу мојих радова бесмисленим.

Уосталом, Веће се никада до сада при оценама научно-истраживачког рада кандидата за избор у звања, осим у случају уваженог колеге др Андреја Јефтића (са истом намером, нажалост, као и у мом случају, тако да се већ може говорити о „опробаном рецепту“) није позивало на овакву дисциплинарну псеудо-акрибију како то, понављам: произвољно, неутемељно и злонамерно, чини у мом случају. Никада ниједан рад на Православном богословском факултету није одбачен, са изузетком поменута два кандидата, због тога што се „не уклапа“ у ужу научну област. Напротив, чак ни када је садржај радова очигледно споран, како с обзиром на академске и научне критеријуме тако и с обзиром на „критеријуме“ за које Веће прокламује да их се придржава (оне „црквене“), Веће није реаговало, већ је прихватало чињеницу да они задовољавају формалне критеријуме (категорија итд. – мада ни то није увек био случај;

патролошке студије које немају везе са систематском теологијом, сасвим беспредметан и посве, допустићете, „неправославан“. Утолико пре што је Веће у својој Одлуци од 25. септембра 2024. мој текст „Ангелска дијастема?“, *Богословље* 77/1 (2018), 139-151 (категорија М 51), издвојило као једини текст који припада ужој научној области Систематска теологија, а реч је, опет, о тексту који би се морао, на основу неутемељене „акрибије“ Већа, и сам сврстати у патрологију. Наиме, реч је о тексту који се бави разматрањем појма који је карактеристичан за дело искључиво једног патристичког писца из 4. века, безмерно важног за византијску „систематску теологију“, у оквиру и с обзиром на идеје које се у његовом литерарном корпусу налазе, и то текстуално-компаративним методом.

По методу и садржају овом тексту сасвим одговара текст „Горгонија“, *Наслеђе* 53 (2022), 311-324 (категорија М 23) који у фокусу има литургијску теологију Григорија Богослова, још једног великог систематичара из 4. века, а за који, као и за наредне текстове, Изборно веће Православног богословског факултета и у својим одлукама, па и у најновијој, наводно додатно образлаже зашто не припада ужој научној области Систематске теологије. Поново, заиста бих волео да чланови Већа објасне и уистину „додатно образложе“ на који је начин: 1) систематско и систематично бављење делом Григорија из Назијанза (који је познат по надимку „Богослов“, односно „Теолог“, управо због његовог значаја за „систематску теологију“) ирелевантно за систематску теологију; 2) литургијска теологија уопште ирелевантна за систематску теологију? Поред тога, подсећам да је реч о анализи *извора* који је дело *аутора* кључног за развој византијске хришћанске доктрине у њеном формативном периоду, односно у 4. веку.

Рад „Fraternity in Humanity and Global Mental Health.“ *Psychiatria Danubina* 33/4 (2021), 862-866 (категорија Scimago Q3 = М 24), заснива се на елаборацији, на основу релевантних новозаветних и патристичких текстова и савремених антрополошких студија, једног од кључних топоса хришћанске етике, аскетике и антропологије (дакле, области које се, између осталих, предају или су се предавале као предмети на Православном богословском факултету у оквиру Групе за Систематско богословље), односно на питање „демонизованости“, и објављен је у тематском броју угледног регионалног часописа за област психијатрије посвећеном енциклици *Fratelli tutti* папе Фрање. Будући да су поједини чланови Већа, ваљда на основу визуелног утиска (реч је о карактеристичном двостубачном прелому текста, па им се, биће, учинило да текст нема „довољно“ страница), усмено покушали да „покажу“ како је реч тек о некаквом приказу, скрћем пажњу на то како је цео текст (као и часопис) доступан на мрежи.

За рад „Religion and National/Ethnic Identity – Theological and Contextual Positions in Orthodoxy,“ in: *Balkan Contextual Theology: An Introduction*, eds. Stipe Odak, Zoran Grozdanov, London/New York: Routledge, 2022, 30-44 (категорија М 13), Веће и сада само понавља раније констатације, односно како овај текст наводно не спада у ужу научну област Систематска теологија и да представља „историјску, социолошку и идеолошку расправу“. Веће поново сасвим занемарује оно на шта сам већ више пута скренуо пажњу, наиме, да је већ сам наслов зборника угледног светског издавача у којем је објављен довољан да се види којој области овај рад припада: реч је о *контекстуалној теологији*, што је концепт и дисциплина која се последњих деценија нашла управо у фокусу разматрања неких од најугледнијих светских теолога систематичара, међу њима и једног од рецензената овога зборника, тибингенског професора систематске теологије Јиргена Молтмана (Jürgen Moltmann, 1926-2024).

не тако давно, подсећам, Веће је литерарне покушаје кандидата за избор у звање прихватало као научне монографије, а о „квалитету“ појединих „категорисаних“ радова ћу говорити и писати неком другом приликом).

Овоме у прилог иде и случај о коме ће, верујем, бити речи на истој седници Већа научних области на којој ће се разматрати и ова моја Жалба, а реч је о Примедбама на Реферат Комисије за (поновни) избор у звање ванредног професора за ужу научну област Библистика / Тежиште истраживања: Свето Писмо Новог Завета (бр. 0205-342/4 од 18.09.2025) које је поднео Благоје Пантелић (<https://teologija.net/akademaska-cestitost-na-pbf/>). У овом случају, наиме, Комисија коју је изабрало Изборно веће Православног богословског факултета потпуно превиђа да се радови, у овом случају, подобног кандидата којима он испуњава минималне услове за избор у звање (да не помињем све друго што је спорно у овом реферату, а што је предмет детаљне анализе колеге Пантелића) заиста не уклапају у ужу научну област за коју се бира, а која је притом по својој природи и садржају неупоредиво ужа и прецизније одређена од Систематске теологије (Нови завет).

Све што се последњих година дешава на Православном богословском факултету показује да на њему не важе законска, статутарна и етичка начела којима се гарантује аутономија Универзитета и научног рада, те којима се штити интегритет, морални и интелектуални, научних радника и наставника. Православни богословски факултет је, нажалост, у потпуности узурпирана институција. Коначно, све ово се очитовало и у држању управе Православног богословског факултета у вези са још увек актуелним студентским и грађанским протестима, почев од блокаде факултета децембра 2024., о чему су се, верујем, чланови Већа научних области могли информисати и на основу извештавања критичких медија.

Због свега реченог, молим Веће научних области научних друштвено-хуманистичких наука да ову моју Жалбу и сада, као и претходна два пута, усвоји и да на тај начин још једном одбрани аутономију Универзитета у Београду, али и аутономију научно-истраживачког рада уопште, као и елементарно професионално и људско достојанство академских радника.

Са изразима најдубљег поштовања и колегијалности,

У Београду, 15. јануара 2026.

др Вукашин Милићевић

